

Izhaja vsak četrtek in velja za poštalno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštalne proste. Čekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

81. številka.

Maribor, dne 4. avgusta 1927.

61. letnik.

Konec kmetijske stranke.

Stranke umirajo slično kakor ljudje. V človeku pojem življenska moč, sile, ki tvorijo življenje, pešajo, se zmanjšujejo, boleznijo nastopajo in se množijo, človek hira, življenska luč pojava, dokler ne ugasne popolnoma. — Življenje stranke tvori duh. Za stranko velja še bolj kakor za posameznega človeka: Duh je, ki oživlja. Telesa, ki se štejejo kot člani stranke, so mrtva tvarina. Ideje jim dajejo življenje.

Kmetijska stranka ni nikdar živela od idej, ker jih ni imela. Mesto idej, mesto načel, mesto programa, ki bi bil zajet iz duše slovenskega ljudstva, je imela demagoške fraze (besede), prazne obljube in zastrupljene hujskarije. To pa ni življenje duha.

Roditelj ji je bil liberalizem. Liberalne kukavice so bile zanesle svoja jajca v kmetijsko gnezda. Kmet bi naj bil ta liberalni zaplod negoval, gojil in hranil ter skrbel za nje govo rast. Ko se je ta zaplod razvil, ga je kmet prepoznal.

Ustanovitelji kmetijske stranke so prišli iz gosposkega liberalnega tabora. Poslani so bili od liberalne gospode, da bi podeželsko ljudstvo poliberalili in ga vpregli pred liberalni voz. Nepobitno dejstvo je, ki ga ni mogoče utajiti, da je slovensko protikrščansko svobodomiselnost dalo kmetijski stranki ne samo krepko duševno in gmotno podporo, marveč postanek in življenje. Brez liberalnih gosposkih kukavic bi po kmetijskih gnezdih nikdar ne bilo prišlo do tega liberalnega zaploda.

Kakoršen rod, takšno življenje in delovanje. Politika kmetijske stranke je že bila izpočetka prožeta z glavnim stremiljenjem: lastna korist. To pa je poglavito politično načelo in geslo liberalizma. Ko je ta stranka prvič poslala svoje zastopnike v beogradskega parlament, so se pridružili tisti stranki, o kateri so smatrali, da jim je najbližja. To so bili srbski zemljovalniki (poljedelci). Tu pa niso našli smisla za svoje glavno politično načelo. Zato so se kmalu ločili od njih ter ustvarili lastno politično skupino. Kako je ta politična skupina delovala v Beogradu, to dokazuje vidovdanska ustava in vse njene težke in žalostne posledice na političnem in gospodarskem polju.

Samostojneže so se imenovali, pa so z veliko vnemo

»Združena slovenska gospodarska lista«.

Samostojni demokrati se čutijo slabe in osamljene. To njihovo čustvo je pravilno in odgovarja dejanskemu položaju. Samostojna demokratska stranka v parlamentu in v državi ne pomeni nič. Za njo se nikdo ne briga. Njene zahteve in njeni nasveti se prezirajo, za njene grožnje se nikdo ne zmeni. To je zasluzena usoda stranke, ki se ima za vso svojo moč, s katero je razpolagala, zahvaliti edino-le denunciranju (ovaduštvu) slovenskih svojih bratov v Beogradu.

Ker se ta stranka ne more več opirati na vlast, bi se rada naslonila na druge stranke, da bi tako postala močnejša. Po noči in po dnevi se ji sanja o zlatem času narodnega bloka — zveze med radikalno stranko pod vodstvom Pašiča in samostalno demokratsko stranko l. 1924-25 —, ko so vsaj voditeljem leteli pečeni piščanci v naročje. Tega

lepega časa ne bo več nazaj. Tudi iz toliko zaželjene zveze vsaj z enim delom radikalne stranke ne bo nič.

Slovenski samostalni demokrati so svojo osamljenost tako globoko začutili v srcu, da so bili pripravljene razpustiti svojo lastno stranko ter se vtopiti v Davidovičevi demokratski stranki. Pa so se Davidovičevci prestrašili, da bi se s tem utopljenecem lastna voda preveč skalila. Zato so ponujenega utopljenca hvaležno ter odločno odklonili.

Ko z navideznim utopljenjem ni šlo, pa so zopet poizkusili svojo srečo na suhi zemlji. Vzpostaviti so hoteli napredno fronto, to je: zvezo vseh takozvanih naprednih strank: samostojnih kmetijev, radikalov in socialnih demokratov. Komandanti te napredne fronte bi kajpada morali biti samostalni demokratski generali, ki bi morali biti nosilci kandidatnih list napredne fronte. Ker se druge

lepega časa ne bo več nazaj. Tudi iz toliko zaželjene zveze vsaj z enim delom radikalne stranke ne bo nič.

Slovenski samostalni demokrati so svojo osamljenost tako globoko začutili v srcu, da so bili pripravljene razpustiti svojo lastno stranko ter se vtopiti v Davidovičevi demokratski stranki. Pa so se Davidovičevci prestrašili, da bi se s tem utopljenecem lastna voda preveč skalila. Zato so ponujenega utopljenca hvaležno ter odločno odklonili.

Ko z navideznim utopljenjem ni šlo, pa so zopet poizkusili svojo srečo na suhi zemlji. Vzpostaviti so hoteli napredno fronto, to je: zvezo vseh takozvanih naprednih strank: samostojnih kmetijev, radikalov in socialnih demokratov. Komandanti te napredne fronte bi kajpada morali biti samostalni demokratski generali, ki bi morali biti nosilci kandidatnih list napredne fronte. Ker se druge

stranke niso hotele zadovoljiti z ulogo vojaških prostakov, ki bi samo morali nositi svojo kožo v boj za samostalne demokratske generale, je napredna fronta ostala — pobožna želja »Jutra« in njegovih zapovedovalcev.

Toda »Jutrovci« so iznajdljivi ljudje. Oni stoje na stališču, da se da najti tudi to, kar ni in ne eksistira. Napredne fronte ni. Iz tega enostavnega razloga je ni, ker se tiste stranke, na katere se je samostalna demokratska stranka obrnila s povabilom za združitev, niso povabilu odzvale, marveč so skupno fronto s samostalnim demokrati odklonile. »Jutrovci« pa si znajo pomagati. Vzeli so na svojo demokratsko kandidatno listo, koje nosilec je dr. Pivko, nekaj osebnosti iz nekdanje kmetijske stranke, odnosno iz narodno socialne stranke, in napredna fronta je gotova. Ker še vendar nimajo upanja, da bi na limanice napredne fronte nasledlo dosti kalinov, pa so porabili še eno preslepilno sredstvo: dali so svoji kandidatni listi naslov »Združena slovenska gospodarska lista«. S tem pa so se gospodje samostalni demokrati najhujše urezali. Obstoji že namreč: »Združena slovenska gospodarska lista, in to je lista tistih Slovencev, ki so vsled gospodarstva samostalnih demokratov pri Slavenski banki izgubili milijone. Ali mislijo gospodje demokrati, da je v Sloveniji še neumnih mišk, ki bi se dale ujeti v past »Združene slovenske gospodarske liste«?!

Socialna demokracija v pravi luči.

Socialni demokrati ali socialisti, kakor se tudi imenujejo, obetajo svojim vernikom raj na tem svetu. Nebesa prepučamo angelom, vrabcem in duhovnikom: to je njihovo geslo.

Tega so se naučili od svojega ustanovitelja in glavnega učitelja Karla Marxa, nemškega žida, ki je učil, da se da splošna sreča in zadovoljnost doseči edino le z odpravo zasebne lastnine in z upeljavo splošne lastnine na zemlji in vseh proizvodnih sredstvih. Ko bo izginil poslednji samostojni kmet, obrtnik, trgovec in industrijalec ter bodo vsi ljudje delavci v službi države ali naroda, bo napačila doba toliko zaželjenega raja na zemlji. Ta nauk se po svojem učniku Marxu imenuje marksizem. Kako pa se godi tistim, ki hočejo po teh načelih doseči srečo in blaženost, dokazujejo vsi oni, ki so to poskušali, pa niso dosegli. Sama Marxova hči je svoje življenje končala s samoumorom.

Ker se marksistični program, ki mu služi socialna demokracija, dejansko ne da izvršiti, ga hoče socialna demokracija nadomestiti s praznimi obljubami in s strastnim hujskanjem zoper obstoječi red in zoper vse druge stave. Tako hoče delavce ohraniti v stanju večne razburjenosti in nezadovoljnosti.

Kam pa to razburjevanje vodi, so dokazali nemiri na Dunaju 15. julija t. l., ki so se izprevrgli v pravcati poskus revolucije zoper državni red avstrijske države. Požiganje, ropanje, morenjenje: to so bila sredstva, s kojima je nahujskana množica na Dunaju hotela izsiliti delavsko diktaturo. Neposredni voditelji dunajske delavske pobune so sicer bili komunisti, toda odgovornost za žalostne dunajske dogodke pada v isti meri tudi na socialne demokrate.

Komunisti sami niso tako številni, da bi mogli vprizoriti takšne dogodke, kakor so se 15. julija in nasledni dan

Dr. Guthi Loma: 1

GRBAVEC.

Detektivski roman. — Iz madžarščine prevedel F. Kolenc.

I.

Kaj se je zgodilo v »Belem krokarju«?

Deveta ura zjutraj. G. Braun, spoštovani najemnik hotela »Beli krokar«, s prepadlim obrazom, obupno trka sem tertje po hodnikih I. nadstropja. Knjigovodjo, ki ga hoče eno in drugo vprašati, surovo odriva, nastavljenec v pekel pošilja in strašno kolne. Sedaj izstopi iz sobe št. 8 mlad uradnik pravosodnega ministrstva, ki že dolgo vrsto let stanuje v »Belem krokarju«.

— Kaj je, gospod Braun? Kaj se vam je zgodilo?

— Joj, niti ne vprašajte! Konec je mojemu dobremu imenu! Lahko zaprem hotel . . . Kakor že čitam v večernih listih, ki jim je le za senzacijo: »Grozen umor v Belem krokarju!« — »Tajnosti hotela!« — »Strahotna drama v Belem krokarju!« — Oh, moj Bog, kaj takega se še ni zgodilo v mojem hotelu!

— Kaj je res kdo umorjen?

— 13. je umorjen. Zakaj je prišel ravno k meni stanovat? Uničil me je! Na beraško palico me je spravil!

Prvi natak se je z mehkim glasom vmešal:

— Siromak g. Berenyi! On ne more za to . . .

— Molčite! Vi ste vzrok vsemu! Vedeti bi morali, kako tuje figure hodijo ponoči v mojem spoštovanem hotelu. Kako pridejo noter? Kdo jih pusti v nastropje? Zakaj ne legitimirate sumljivih ljudi? Da, vaša malomarnost je povzročila to strašno katastrofo. Vse vas odpodim! Lahko greste! . . .

— No, no! Ni treba tako obupati. En — dva dni se bo razpravljalo o dogodku, potem pa pride kaka novejša senzacija in bo ta pozabljena, kot da se ni nič zgodilo. Hm, če bi bil babjeveren, bi rekel, da se skriva vzrok nesreče v št. 13. Vedite, g. Braun, da mora lastnik hotela pri numeriranju vrat številko 13 vedno preskočiti!

— In vi še pravite, da niste babjeverni . . .

Odposlanci oblasti se že pol ure mudijo v sobi št. 13. Krog postele sedijo: preiskovalni sodnik, kr. pravdnik, mlad praktikant in Adalbert Berci, redarni kapetan.

. . . Posvetimo tu par besed onemu nesrečnemu Berciju, ki si je lastnorčno končal življenje! Umrl je. Pokopali so ga. Razen dveh sinov ga ni nikdo objokal. Njegov spomin hrani le neznamen križ. Pa ni bil vsakdanji človek. Če že drugo ne, gotovo bi zaslužil, da mu kr. državno redarstvo postavi lep nagrobni spomenik. Ker je zraven napak velika zasluga Adalberta Berci, da se je redarstvo v Budimpešti, ki je bilo pred nedavnim tako zasramovano, dvignilo na evropski nivo.

Mnogo se je pisalo zoper njega, hudo so ga obtoževali kot zasebnika in kot javnega uradnika, toda vse eno me ni sram priznati, da sem mu bil do smrti prijatelj. Ob zadnji priliki, ko so ga zatožili radi zlorabe uradne oblasti, ker je brez sprejemljivega vzroka aretiral nekega velemejnega odvetnika, me je obiskal v pisarni in me prosil, da prevzamem zagovor. In dasi sem bil prepričan, da je protizakonito postopal, se niti trenutek nisem obotavljal. Izjavil sem da sem mu na razpolago. Sploh pa, kam bi tudi prišli, ako bi odvetnik odrekel zagovarjanje v slučajih, ko je tudi že sam prepričan, da je obtožba utemeljena? Po načelu enakosti so v kazenskem postopanju kr. pravdnik, sodnik in zagovornik enakovrstni faktorji; ramo ob rami, skupno si morajo prizadevati, da se pravica dožene. In kakor napačno razumeva svoj poklic kraljevi pravdnik, ki tudi takrat vložil tožbo, ko je potom pričanja dognano, da je obtožena oseba nedolžna, tako ne stoji na višini svoje naloge zagovornik, ki se proti svojemu prepričanju trudi, da bi rešil obtožena. Zagovor ima v takem slučaju le vlogo kontrole; vplivati mora, da varovancu ne naložijo večje kazni, kakor jo zasluži. Tako razumevam plemeniti poklic zagovornika in zato sem prevzel brez obotavljanja zagovor Bercija. Mož, ki je zaslužil boljšo usodo, se je med tem ustrelil.

Napake je brezdvomno imel. Bil je svojeglaven, do surovosti nasilen in v tem tiči vzrok, da je bil povsod na slabem glasu. Dasi pa je imel napake, bi ga morali vse eno spoštovati, kakor hudega lovskega psa, ki mora biti privezan, na lovu pa ga ni mogoče pogrešati. Smelo trdim, da policija v Budimpešti ni nikdar imela bolj spretnega in

uporabljivega izsledovalca, kakor je bil Adalbert Berci. Ako bi bil slučajno stopil v službo pariškega ali londonskega redarstva, bi mogoče danes govorili o njem, da je eden največjih redarskih talentov. Komu ni znano, da je ravno on izsledil storilce najbolj zamotanih zločinov? Na splošno je bilo že znano, da Berci vse izsledil. Ako je redarstvo naletelo na bolj zamotan zločin, brez njega ni začelo z izsledovanjem. Napel je vse sile, neutrudljivo delal in se je kot kragulj spustil na zločinca, ko ni slutil in je že mirno užival sad svojega greha. Niti najmanjšega in najbolj nezatnega sledu ni izpustil in često je ravno s pomočjo takega sledu prišel do grešnika. Ni bil pravnik; v zaslišanjih je živžgal na sodne predpise, priznati pa se mora, da je izvršno izpraševal. Pogleda ni obrnil od osumljenca, kot da mu hoče videti v dušo; na vsako kretnjo je pazil, ko da hoče dognati, katero izmed stavljenih vprašanj ga zadevne najbolj neugodno in ako je dosegel svoj smoter, se je čisto ure dolgo sukral krog tistega, dokler se zločinca ni začel v protislovja. V takih slučajih je potem imel lahek posel. Nadvse prebrisan je moral biti zločinca, ki je tudi iz teh križajočih se vprašanj izšel nepoškodovan . . .

Sploh pa ni moja naloga, da držim o njem spominski govor. Nekdo se že najde na redarstvu, ki zadosti dolžnosti. Čas je že, da se vrnemo v sobo št. 13.

Nikolaj Berenyi, ki so ga ponoči umorili, leži v postelji. Ne da se spoznati, da je umrl nasilne smrti. Krog 30—32letni, zelo lepi mladi človek vzbuja v prvem trenutku vtis, ko da po prelumpani noči še sedaj spi. Na obrazu nobene sledi o smrtnem boju. Oči zaprte, usta napol odprta. Dozdeva se, da je bil med spanjem umorjen. V srce so ga zabodli in umrl je, ne da bi se po zabodljaju vsaj za trenutek prebudil. — In ni drugega znaka za zločin kot rana. Na spalni srajci in na odeji par kapljic krvi. — Obleka lepo urejena, pod zglatnikom velika denarnica iz usnja, v njej tritisoč goldinarjev; zlata ura, prstani na nočni omari, torej najbrž ni žrtve zabojniškega umora.

Preiskovalni sodnik izprašuje hotelskega vratarja:

— Kdaj je prišel g. Berenyi domov?

— Ob desetih zvečer.

— Ali niste opazili, da je bil bolj nervozen kakor navadno?

(Dalje prihodnjik.)

odigravali na Dunaju. Saj nimajo nobenega poslanca v dunajskem parlamentu. Stopili so samo na čelo množici, ki je bila za čine razdejanja in nasilstva razpaljena vsled neprestane hujskarije socialne demokracije. Socialnodemokratski voditelji so potem, ko se je poskus revolucije ponesrečil, hoteli dokazati, da se tudi oni sami in ne samo komunisti razumejo na revolucionarna sredstva, in zato so proglasili prometni štrajk, katerega so morali brez vsakega uspeha prekiniti, s kojim pa so povzročili celemu narodnemu gospodarstvu velikansko škodo. Tako torej pada preko 100 mrličev na Dunaju in veliko število ranjencev ter gmotna škoda, ki znaša več stotin milijonov, tudi na račun socialne demokracije.

Slovenski socialisti so dunajski poskus, ki je povzročil samo zlo in toliko zla, odobraval ter so iz Maribora poslali kolegijalno brzojavko. Te brzojavke ni niti bilo treba, da se spozna mišljenje socialne demokracije. Saj je socialna demokracija povsod enaka ter ima povsod isti marksistični program. Ta program imajo tudi ruski komunisti ali boljševiki, ki se od socialistov razlikujejo samo po načinu postopanja, ker hočejo izvršitev tega programa izsiliti z delavsko diktaturo.

Drugače pa so slovenski socialisti in socialni demokratje svojim bratcem v Avstriji in širom sveta podobni, kakor jajce jajcu. Imajo zlasti iste hujskajoče manire, s kojimi netijo v Sloveniji razredni boj ter hujskajo delavstvo v brezuspešno borbo zoper vse druge stanove in v borbo zoper vero in cerkev. Zaslug za delavce, nameščence in uslužbenca pa nimajo niti toliko, kolikor je črna pod nohtom. Niti nočejo delavcem dejansko pomagati, ker bi s tem zmanjševali nezadovoljstvo med delovnimi sloji. Njihov program pa zahteva, da morajo nezadovoljnost širiti in pomnoževati.

Kdaj bodo spregledali tisti ubogi zaslepljenci, ki tvorijo socialnodemokratsko čredo?! Kdaj bodo spoznali, da so samo slepo sredstvo v rokah socialističnih voditeljev, ki so needlni med seboj ter se pobijajo, ker vsak išče sebe, ne pa ljudstvo?!

Slovinci skupaj!

Letošnje volitve poslancev v narodno skupščino bodo zelo zanimive. Srbske stranke se med seboj strašno kavsaajo. Na zborovanjih se pobijajo, psujejo, streljajo. Stari politični prijatelji se grizejo med seboj. Radikalna stranka je razkosana na tri, štiri dele. Ravnotako demokrati in Radičevci. Nikjer ni sloge in edinosti.

Vse se čudi, da je v celi državi edino naša Slovenska ljudska stranka složna in edina. V naši stranki ni preprirov, ni sovraštva. Pri nas je bratska ljubezen, sloge in edinstvo doma. Za našim voditeljem dr. Korošcem gre ogromna večina slovenskega ljudstva. Pred tedni sem se mudil več dni v Beogradu in Zagrebu. Razgovarjal sem se z mnogimi politiki raznih strank. In vsi so se čudili, da Slovenska ljudska stranka nastopa v najlepši slogi in edinosti. »Za vas Slovence je velika sreča, da imate dr. Korošca in močno ter enotno Slovensko ljudsko stranko. V tem je moč slovenskega naroda!« mi je izjavil odlični politik v Beogradu.

Iz tega sledi, da moramo Slovenci ostati še naprej edini, složni, če hočemo kaj veljati in kaj doseči. Nasprotniki, posebno samostalni demokrati in socialni demokrati, to vedo. Radi tega šuntajo, hujskajo, lažejo in zavijajo na vse strani, da bi odtrgali kaj volilcev od Slov. ljudske stranke. Plačani krivi preroki bodo poslani sedaj v času volilne borbe od vseh strani v Slovenijo za namenom, da Slovence pri volitvah raztrgajo, razcepijo na čimveč strank in stranic. Sovražniki slovenskega naroda vedo, da je bodočnost Slovencev in Slovenije uničena, če nas razdružijo in če bi Slovenska ljudska stranka pri teh volitvah zgubila.

Zatorej, Slovenci, volilci! Ne razcepimo se, držimo sku paj, glasujemo vsi za našo Slovensko ljudsko stranko, ki ima prvo volilno škrinjico!

Da bomo nasprotnike poznali.

Gospod Gregor ima besedo!

Ker je Radič imel volilni govor, ga je seveda tudi gospod Gregor, vodja samostojnih demokratov, hotel imeti. Ker pa nima ljudi, katerim bi govoril, je napisal v »Domovino« volilno pismo: Najpreje prerokuje, potem pokopava, trepeče pred župniki in kaplani, nato pa opazi, da SLS — kleči pred Velesrbi in da to ne sme biti! (Seveda, do zdaj je klečal in še kleči pred Velesrbi on sam, ko je njegov gospod Srb Pribičević predsednik.) A vse to se zgodi, da dobi SLS v roke nož ter pokolje vse naprednjake (liberalce) v Sloveniji. — Celo pismo je izraz velikanskega strahu, ki je prevzel g. Gregorja ob teh volitvah. Njegova beseda pa bo ostala brez odmeva!

»SLS kleči pred Velesrbi.«

Zdaj vpijejo demokrati, da SLS kleči pred Velesrbi! Ali ni mar prišel Vukičević v Slovenijo k dr. Korošču? Ali se ni mar Vukičević izrazil, da Slovenija za bodoče ne sme biti več pastorka? Ali ni istočasno padla beseda, da so Srbi storili veliko napako zoper Slovence, ker so do zdaj pustili demokratom, da gospodarijo v Sloveniji po svoji mili volji, kako so storili tako kot kozel, ki je bil postavljen za vrtnarja! SLS ne kleči pred Srbi, ampak to-le se je zgodilo: Srbi so brenili izpred sebe Zerjavovce, ki so do zdaj ne le klečali pred Srbi, ampak so hoteli ukloniti ves slovenski narod, da poklekne pred Beogradom! Zdaj pa je konec te njihove izdajalske službe, zato jo javkanje samega g. Zerjava!

Nasprotniki kmata se združujejo!

Dr. Pivko, ki je med vojno uskočil na italijansko plat, je na svojo listo zbral tudi zastopnika narodnih socialistov, nekoga Tumpeja, in za zastopnika kmetov na mesto, kjer ne bo izvoljen, pa tudi znanega Roškarja s Cvena. Pravijo, da je to napredni blok. Naprednjaki so od nekdanje nasprotniki kmata, zato ni čuda, da potegnejo skup, pa nekaj takih, ki so danes tukaj, jutri tam, kot Urek in Roškar, pritegnejo in napravijo skupno listo. A jim ne bo tpele, kljub temu ne, da bi oslabili SLS! Še bolj so se razkrinkali kot nasprotniki kmata in dežele, zato jim ne bo uspelo; da napredujejo!

Kdo voli za nasprotnike?

Ne le tisti, ki je dal svojo kroglico za nje, ampak pred vsem tudi tisti, ki ostane doma. Doma pa ostanejo večinoma le naši ljudje! 30 od 100 je pri zadnjih volitvah bilo takih. Zato so nasprotniki dobili več, kakor jim gre. Torej ne ostani doma na dan volitev, sicer si volil — nasprotnike slovenskega naroda!

Radičevcem trda prede!

Ni dobro znamenje za stranko, ako jo njeni ustanovitelji zapuščajo in uhajajo, ker jih je strah pred polomom in sramoto. Tako je zapustil radičevce Urek iz Globokega in tudi Roškar s Cvena. V Mariboru so pa mnogi razžaljeni in nočejo več blizu, ker komandira socialist Prepeluh. Kdo naj še rešuje to potapljačo se Radičevo barko, na kateri ni bilo za Slovence drugega kot smešenje in zapostavljanje. Ko »Kmetijski list« govori o političnih bergljah, misli gotovo nase in na svoj politični revmatizem, ki ga bo pri teh volitvah zvil!

Vsi zoper nas! A mi — zmagujemo!

Vsi politični nasprotniki, saj imamo en ducat strank in strančic, so različnega naziranja med seboj, a složni so v nastopu zoper slovenski, katoliški narod in njegovo zastopnico SLS. Med seboj si prizanašajo in vsi butajo le v mogočno stavbo SLS, da bi jo podrli. Ne bojimo se vseh teh strank in ne njihovih napadov. Naš narod je prestal že vse kaj hujskega! Eno pa je gotovo! Oni zberejo vsakokrat svoje sile, postavijo na volišče do zadnjega svojega moža, mi pa jih pustimo vsakokrat toliko doma! Zdaj se to pa ne sme zgoditi! Pripravimo vse, da bodo vsi naši volili!

Volilci SLS

NAŠA SKRINJICA

JE JE

1.

! PRVA !

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Radikali in demokrati. Razmerje med obema strankama je v celoti dobro. Vsekakor pa so tako med radikali kot demokrati posamezniki, ki bi raje med obema strankama imeli spor in vladino krizo, kakor pa mirno in stvarno sodelovanje. Ti posamezniki, na radikalni strani pašičevci, na demokratski pa sam Davidovič, povzročajo vedno nove govorce in nove načrte, katere pa posebno samostojni demokrati po svoje povečujejo in pobarvajo. Jasno je, da si bodo demokrati preje stokrat premislili, kakor pa, da bi šli zdaj iz vlade.

Železnice se izročijo zasebni družbi. To je itak splošno znano, da so naše železnice precej v slabem stanju, da je vse nezadovoljno, oni, ki so nastavljeni, in oni, ki imajo z železnico opraviti. Glavni vzrok nereda pa je, da se upravljajo železnice po uradnem »šimelnu« in prav nič ne po trgovskih načelih. Zato izkazuje železnica (razen v Sloveniji) izgubo. Zdaj pa se v prometnem ministertvu razgovarjajo o načrtu, da bi železnice izročili zasebnim družbam ki bi jih kmalu dvignile in uredile, država bi pa še dobiček imela. Enako bo država napravila v raznimi drž. veleposestvi. Tako bo oddala Belje, kjer ima letno visoko izgubo, dasiravno bi to posestvo moralo nositi milijonske dobičke. »Uradno« gospodarstvo je pač ena nesigurna stvar, posebno v današnjih časih, ko ljudje niso več prav zanesljivi.

Volilni boj. Čeprav smo drugače navajeni, da je vlada uganjala pri volitvah nasilja, smo presenečeni nad tem, kako sedanjí ministrski predsednik ostro nastopa zoper vsako nasilje glede volitev. Že to dejstvo znači, da so se začele v celi državi drugačne razmere. Volilni boj se vrši za sedaj še v organizaciji posameznih strank samih, predvsem zaradi kandidatov. Ko bo to minilo, se bodo stranke spopri jele. V Sloveniji je volilno gibanje še zelo mirno. Zanimivo je, da nasprotniki SLS računajo, da bo zopet več ljudi, ki ne vedo in si ne dajo dopovedati, kako važne so volitve, ostalo doma in bodo na račun teh pridobili ravno oni sami, ker svoje volilce bodo vse spravili na volišče. Upati pa je, da se bodo v tem uračunali in da bodo zaupniki SLS storili svojo dolžnost.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Na Rumunskem je mir. Čeprav so mnogi pričakovali, da bo smrt kralja Ferdinanda povzročila domačo vojno, se to vendarle ni zgodilo. Ministrski predsednik Bratianu je izdal poziv na vse stranke, da naj se mu pridružijo za skupno delo, ki naj uredi v Rumuniji državno politiko in vpeleje povsod pravičnost.

Madžarska išče prijatelje na Angleškem. Na Angleškem je politik in senator Rothermere začel braniti Madžarsko in hoče pridobiti angleško vlado za to, da se postavi na stran Madžarske proti Mali antanti. Dr. Beneš, češki zunanji minister, ga je takoj zavrnil v imenu cele Male antante. Madžarski gre za to, da dobi nazaj svoje nekdanje dežele, da bo pač bolj močna, obenem pa, da pride v zvezo z

morjem. Zdaj pa jo države Male antante krog in krog obdajajo. Pot do tega je pa še dolga.

V Avstriji bo ostal red in mir. Dr. Seipel je sklical narodno skupščino, kjer so posamezni govorniki zelo ostro ožigosali socialdemokratsko hujskanje delavstva, ki je ko- nečno rodilo tako žalostne sadove. — Z Avstrijo obnavlja- jo druge sosedne države trgovske pogodbe, tudi naša.

Italija in Francija tekmujeta med seboj in na meji pride vedno do kakega manjšega spopada, v tajnem političnem boju pa do trdega spoprijema. Tako je Italija začela sedaj nagajati Franciji s tem, da jej očita, da je kriva na tem, ker se Avstrija hoče priklopiti Nemčiji.

Reka — madžarsko pristanišče. Madžari imajo dogovor z Italijo, da dobijo Reko za prosto pristanišče. A do Reke pa ne morejo, razen po našem ozemlju. Dovoljenja za to pa še nimajo. Italija zahteva, da Jugoslavija ta njihov dogovor sprejme. To vprašanje bo rešeno, ko bosta Jugoslavija in Italija sklenili že pripravljene dogovore.

Kaj je z orožnimi vajami?

Vojaška oblast kliče veliko število vojnih obveznikov na orožne vaje. Prvotni poziv se je večinoma pri vseh glasil za 14., oziroma 16. avgust in sicer za štiri tedne. Na ta način mnogi ne bi mogli vršiti dne 11. septembra svoje dolžnosti kot volilci.

Zakon o volitvi narodnih poslancev jasno določa v čl. 3, da 15 dni pred volitvami in še 3 dni po volitvah vojaška oblast nikogar ne sme klicati na orožne vaje. Radi tega se je od naše strani opozorilo vojaško oblast na to okolnost. In te dni je izšla odredba vojnega ministra, da se morajo vsi moški, ki so bili v avgustu pozvani na orožne vaje, biti odpušteni dne 27. avgusta. Poveljniki vojaških edinic imajo strogo naročilo, da se morajo brezpogojno držati tega navodila. Torej dne 27. avgusta mora biti vsak poslan domov!

Ker so poklicani k orožnim vajam mnogi taki, ki družine brez njih se ne morejo preživljati, in delavci, vdovci z malimi otroci itd., jim svetujemo, da napravijo prošnjo za spregled orožnih vaj. Prošnja se naslovi na vojni okrug (okrožje). Biti mora dobro, a kratko utemeljena in kolektivna s 5 Din. Predložiti jo je treba na dan vpoklica g. komandantu. F. Žebot.

Odplačevanje davkov z 20% boni.

Na predlog poslancev Slovenske ljudske stranke se je v finančni zakon za l. 1927-28 sprejel člen 34, ki določa, da morajo davčni uradi od 1. aprila 1927 naprej sprejemati za plačilo dolžnih davkov priznanice (bone) od 20% odtegljajev pri kolekovanju kronskih bankovcev. V zakonu je povedano, da bo finančni minister predpisal še natančnejša navodila.

Glasom nekkih navodil, ki sta jih izdala ministertvo financ in delegacija v Ljubljani, davčni uradi niso sprejemali te bone za davke iz leta 1927, ampak samo za davke iz prejšnjih let. Zadnje tedne pa nekateri davčni uradi, n. pr. pri Sv. Lenartu v Slov. gor., sploh niso sprejemali teh bonov.

Na prošnjo mnogih davkoplačevalcev sem dne 5. jul., ko sem se mudil v Beogradu, v finančnem ministertvu zahteval pojasnila, zakaj davčni uradi tako čudno postopajo. Predložil sem v imenu Jugoslovanskega kluba tudi pismeno pritožbo.

Dne 28. julija sem dobil iz ministertva uradni odgovor, v katerem finančni minister pravi, da se morajo sprejemati boni za vse »zapadle« davke za davčno leto 1927-1928. Okrožnica finančnega ministra je označena z štev. 7575 od 8. julija 1927. Na to okrožnico se lahko vsakdo sklicuje, kateremu davčni uradi ne bi hoteli sprejeti 20% bonov. Kolikor sem poučen, je tudi delegacija ministertva financ v Ljubljani pred 14 dnevi izdala okrožnico na vse davčne urade. V tej okrožnici je jasno povedano, da se morajo sprejemati 20% boni do vrednosti 1000 kron za vse zapadle davke, torej ne samo za davke iz prejšnjih let. Boni se morajo glasiti na ime davkoplačevalčeve ali pa umrlega prednika.

Ako bi kak davčni urad zopet ne maral sprejeti bonov, dasiravno imajo sedaj jasna navodila, naj se prizadeji pismeno obrnejo na tajništvo Slovenske ljudske stranke v Mariboru. Če bo kdo namenoma kljuboval našim ljudem in ne bo hotel sprejeti 20% bonov za odplačilo davkov, bo treba dotičnega primerno podučiti.

Franjo Žebot.

Kaj je novega?

Duhovniške vesti. Posle vodstva vuzeniške dekanije je prevzel č. g. župnik in duhovni svetnik Andrej Fišer na Ribnici na Pohorju. — Provizorjem vuzeniške župnije je imenovan tamošnji kaplan č. g. Anton Šparl. Nadžupnija Vuzenica je razpisana do 8. septembra.

Nevarna vlomilska banda na delu. V Mariboru je s pol no paro na delu zelo nevarna vlomilska banda, ki uganja svoj posej že en celi teden in si je izbrala za svoj delokrog mirnejše ulice ob mestnem parku, kjer prebivajo bolj premožne družine, ki se mudijo v poletnih mesecih po letoviščih. Ti vlomilci uporabljajo za vlome ne nočne ure, ampak najrajši čas takoj popoldne, ko so ljudje pri kosilu in nikdo ne pričakuje tatinskega obiska. Tako je bilo vlomljeno okrog pol dne v nedeljo, dne 24. julija, v pritličje hiše Razlagova ulica 25 in odnešeno obleke in drugih vrednosti za več tisoč dinarjev. Par dni za tem so isti tički v opoldanskih urah vlomili in razsekali vrata stanovanja g. dr. Marina, ki prebiva malo višje od zgoraj omenjene ulice. Gotovo isti umovič je kmalu po vltomu pri g. dr. Marinu obiskal pri belem dnevu blagajno lesne tvrdke Wesnaver v Melju. Ko je bilo zaposlenih na dvorišču vse polno delavcev, je bilo vlomljeno od neznancev v blagajno in ukradenih 4000 Din. Zadnjo soboto so trije moški Razlagovo ulico in hoteli ponoči obiskati pralnico Nedog, kjer bi bili pokradli perilo, a jih je prepodil pes in sosed. Vlomilci so natančno vedeli, da g. Nedoga ni doma in se misli vrniti šele v ponedeljek jutraj. Ravnokar opisane drzneže pridno zasleduje policija, a se ji še ni posrečilo, da bi jej bili padli v roke ti skrajno drzni pretkanci.